

สนส. 34/2563

วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

เรื่อง การละเมิดกฎหมายและสิทธิมนุษยชนในการดำเนินคดีนักเรียนนิสิตนักศึกษา
และนักกิจกรรมประชาธิปไตย

เรียน ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สืบเนื่องจากการที่มีนักเรียน นิสิตนักศึกษา ประชาชน และนักกิจกรรม
ประชาธิปไตย (“นักกิจกรรม”) ได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
ชุมนุม วิพากษ์วิจารณ์ เรียกร้องให้รัฐบาลลาออกและเสนอให้มีการปฏิรูปสถาบันต่างๆ
ทางการเมือง นับตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2563 เป็นต้นมา และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้กล่าวหา
และจับกุมคุมขังดำเนินคดีบุคคลดังกล่าวนับร้อยคน ในข้อหาต่างๆ รวมทั้งข้อหาฝ่าฝืน
ประกาศตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 นั้น
เครือข่ายองค์กรและทนายความด้านสิทธิมนุษยชน ดังมีรายนามข้างท้ายนี้ มีความ
ห่วงใยต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเสนอความคิดเห็นต่อบทบาทของ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการปฏิบัติต่อนักกิจกรรมประชาธิปไตยดังกล่าวดังต่อไปนี้

1. นักกิจกรรมมีและใช้สิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิในความเชื่อและความคิดเห็น
ทางการเมือง การแสดงออก และการชุมนุมสาธารณะ บนพื้นฐานของหลักสิทธิ
มนุษยชนที่รับรองไว้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ และสิทธิเสรีภาพที่ได้รับการรับรองไว้
ตามรัฐธรรมนูญ และได้พยายามป้องกันและหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความรุนแรง
ตลอดมา ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในฐานะกลไกของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการปกป้อง
คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน ควรปฏิบัติหน้าที่เพื่อการตั้ง
กล่าว แต่กลับปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้มาตรการกล่าวหา ดำเนินคดีต่อนัก
กิจกรรมในข้อหาต่างๆ ในลักษณะที่มุ่งที่จะขัดขวางไม่ให้นักกิจกรรมใช้สิทธิ
เสรีภาพดังกล่าวจนถูกมองได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตกเป็นเครื่องมือของรัฐบาล
เพื่อกดดันแก้งนักกิจกรรมที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคน บางท้องที่หรือบางหน่วยงาน ได้กล่าวหาและดำเนินคดี
นักกิจกรรม โดยมุ่งที่จะขัดขวางมิให้นักกิจกรรมที่ตกเป็นผู้ต้องหาสามารถใช้สิทธิ
เสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุมสาธารณะมากกว่าที่จะดำเนินคดีตาม
ปกติด้วยความเป็นธรรม เช่น
 - (1) ตั้งข้อหาที่ร้ายแรง มีโทษสูงเกินกว่าพฤติกรรมที่อ้างว่ากระทำผิด เพื่อขอ
หมายจับจากศาล ทั้งๆ ที่เจ้าหน้าที่สามารถออกหมายเรียกให้ผู้ต้องหา
มารับทราบข้อกล่าวหาได้ คัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราว โดยอ้างว่าผู้ต้องหา
จะไปร่วมชุมนุมอีกทั้งๆ ที่การชุมนุมเป็นสิทธิอันชอบที่กระทำได้และศาลยัง

ไม่เคยมีคำพิพากษาว่าการชุมนุมที่กล่าวหานั้นละเมิดต่อกฎหมาย แม้ศาลจะไม่อนุญาตให้ฝากขังหรือมีคำสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราวเจ้าหน้าที่ตำรวจก็อายุตัวไว้ดำเนินคดีต่อไป ในลักษณะของการอายุตัวซ้ำซาก รวมทั้งสร้างอุปสรรคและความยากลำบากให้แก่ผู้ต้องหา

- (2) จับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 (บก.ตชด.ภาค 1) ปทุมธานี ซึ่งมีใช้ที่ทำการปกติของพนักงานสอบสวน ก่ออุปสรรคและความยากลำบากต่อญาติในการเยี่ยมผู้ต้องหา และการพบและปรึกษาทนายความ อาทิเช่น การให้ทนายความพบผู้ต้องหาหรือไม่เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ทั้งๆ ที่เป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ต้องหาและเป็นหน้าที่ที่เจ้าหน้าที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้กับทนายความ 1 คน ต่อผู้ต้องหา 1 คนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทนายความผู้ช่วยหรือผู้ช่วยทนายความร่วมในการพบและให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องหา ซึ่งถือเป็นการจำกัดการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ อีกทั้งทนายความไม่สามารถนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น โทรศัพท์มือถือเข้าไปได้ ทำให้ทนายความไม่สามารถติดต่อบุคคลอื่นหรือรับหรือค้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้ง การจำกัดระยะเวลาในการพบทนายความและการเยี่ยมโดยญาติหรือบุคคลที่ผู้ต้องหาไว้วางใจโดยไม่สมควร
 - (3) การปฏิบัติต่อนักกิจกรรมที่เป็นผู้ต้องหา เนื่องจากดำเนินกิจกรรมเสมือนเป็นอาชญากรในคดีร้ายแรง ทั้งๆที่นักกิจกรรมเหล่านั้นตกเป็นผู้ต้องหาเนื่องจากกระทำกิจกรรมในทางการเมือง ไม่ได้ต่อสู้ขัดขวางเจ้าหน้าที่และไม่มีพฤติกรรมที่จะหลบหนี แม้ว่าในบางกรณีเจ้าหน้าที่ได้ใช้กำลังกระทำให้ผู้ต้องหาบางคนจนได้รับบาดเจ็บ
 - (4) บังคับใช้กฎหมายอย่างเลือกปฏิบัติ ในลักษณะสองมาตรฐาน โดยบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ต่อนักกิจกรรมอย่างเข้มงวดและเกินเลย แต่สำหรับฝ่ายตรงข้ามที่ต่อต้านนักกิจกรรม โดยวิธีการที่ผิดกฎหมาย เช่น การชุมนุมและการทำร้ายร่างกาย เจ้าหน้าที่ตำรวจกลับละเลยไม่ดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดดังกล่าว
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจมีภารกิจในการรักษาความสงบสุขของสังคม แต่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคน บางท้องที่และบางหน่วยงาน ดังกล่าวในข้อ 2 ทำให้นักกิจกรรมและประชาชนเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีสองมาตรฐาน เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เจ้าหน้าที่ตำรวจถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของรัฐบาลมากกว่าเป็นกลไกของกฎหมายและความยุติธรรม ซึ่งนอกจากจะทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งขยายตัวมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นใน สตช. และกระบวนการยุติธรรม อันจะก่อให้เกิดอันตรายต่อหลักนิติรัฐอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุที่เรียนมาข้างต้น จึงเรียนมาเพื่อเรียกร้องให้ท่าน ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของ สตช. ได้พิจารณา ทบทวน และดำเนินการเพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กระทำต่อนักกิจกรรมทางการเมือง ให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นิติรัฐและนิติธรรมและสิทธิ

มนุษยชน ซึ่งเป็นหนทางที่สำคัญประการหนึ่ง ในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในขณะนี้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวคอรียะเยาะ มานูแซ

นายกสมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน (สนส.)

รายชื่อองค์กรและเครือข่ายนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน

สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน (สนส.)

ศูนย์ทนายความสิทธิมนุษยชน

สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)

สมาคมนักกฎหมายคุ้มครองสิทธิและสิ่งแวดล้อม

มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิม

มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน

มูลนิธิผสานวัฒนธรรม